

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

Társasági határozatok bírósági felülvizsgálata

Szerző:

dr. Pető Beáta

Pécs, 2017. június 14.

1. Az eljárás lényege, célja

A vonatkozó jogi szabályozás szerint, ez az eljárás nem a társasági döntéshozatal bírósági ítélettel való helyettesítését célozza, hanem kizárólag a határozatok jogsértő volta esetén vehető igénybe. A jogsértés fogalmát abban az értelemben tágan értelmezi a szabályozás, hogy a létesítő okiratba ütköző határozatot is felülvizsgálhatónak tartja ugyanúgy, mint a jogszabállyal ellentétes határozatokat. A fentiekben meghatározottakon kívül azonban a bíróság nem szólhat bele a társaság döntéseibe, azaz nem vizsgálhatja felül azok célszerűségét, gazdaságosságát, és nem mérlegelheti a döntéshozatalban összeütköző érdekeket sem, csak azt ellenőrizheti, hogy a határozat nem jogsértő-e.

2. A felülvizsgálattal támadható határozatok

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:35. §-ában foglaltak szerint az eljárás tárgya a tagok vagy az alapítók és a jogi személy szervei által hozott határozat, ha a határozat jogszabálysértő vagy a létesítő okiratba ütközik.¹

A bíróságtól tehát társaság szervei által hozott határozat felülvizsgálatát lehet kérni. A társaság szervének határozata támadható, egyéb nyilatkozata miatt azonban nem lehet felülvizsgálati eljárást indítani, azok ellen nem lehet jogvédelmet kérni. A társaság egyoldalú címzett jognyilatkozatai a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 123. § szerinti jognyilatkozat jogszabályba ütközésének megállapítását célzó kereset tárgya lehet.²

A társasági határozat eredményesen csak akkor támadható, ha megállapítható, hogy az jogszabálysértő vagy, hogy a társaság létesítő okiratának valamely rendelkezését sérti. Ha a társasági

¹Ptk. 3:35. § A jogi személy tagja, tagság nélküli jogi személy esetén az alapítói jogok gyakorlója, a jogi személy vezető tisztségviselője és felügyelőbizottsági tagja kérheti a bíróságtól a tagok vagy az alapítók és a jogi személy szervei által hozott határozat hatályon kívül helyezését, ha a határozat jogszabálysértő vagy a létesítő okiratba ütközik

² A Heves Megyei Bíróság Gf.10-01-040.005/5. számú határozatában kimondta például, hogy a Bt. olyan személy egyesítő társaság, amely a tagoktól elkülönülő szervezettel nem rendelkezik. A Bt. képviselőjének a vagyoni betét szolgáltatására felhívó, és a tagsági viszony megszűnését kilátásba helyező nyilatkozata nem minősül olyan társasági határozatnak, amely felülvizsgálati keresettel volna támadható. Az ilyen egyoldalú címzett jognyilatkozat a Pp. 123. § szerinti jognyilatkozat jogszabályba ütközésének megállapítását célzó kereset tárgya lehet.

határozat jogszabályt, vagy létesítő okiratot nem sért, csak a társaság egy korábbi diszkrecionális jogkörben meghozott döntésével ellentétes kereset indításnak nincs helye.³

Az olyan súlyos formai fogyatékoságban szenvedő határozat elleni kereset indítást is meg kell engedni, amely hiányosság folytán az már nem létezőnek lenne tekinthető. A meghozni elmulasztott, ámbar adott esetben kötelezően meghozandó döntés miatt viszont felülvizsgálati per nem indítható, mivel ebben az esetben nincs olyan határozat, amelynek hatályon kívül helyezését lehetne kérni. A sérelem orvoslására ilyen esetben törvényességi felügyeleti eljárás kezdeményezhető.⁴

Az eljárás tehát kérelemre indul, hivatalból nem. Megindítására, azaz a határozat megtámadására csak jogszabályellenesség címén kerülhet sor, azaz akkor, ha a társaság valamely szervének határozata a társasági törvénybe, vagy más jogszabályba, vagy a társaság létesítő okiratába ütközik.⁵

3. A perindításra jogosultak köre, a felperes

A gazdasági társaság, vagy a szerveinek a határozatát - a Ptk. 3:35. §-ában foglaltak alapján - a társaság tagja, tagság nélküli jogi személy esetén az alapítói jogok gyakorlója, a vezető tisztségviselője és felügyelőbizottsági tagja támadhatja meg a bíróság előtt. E rendelkezés nem tesz különbséget a határozatok megtámadására feljogosított személyek között a szerint, hogy milyen jellegű határozatok megtámadására jogosultak, ami azt jelenti, hogy bármely megtámadásra jogosult bármely határozat felülvizsgálatát kérheti a bíróságtól. A perindítás során a társaság tagjainak, részvényeseinek az érdekeltységüket valószínűsíteni nem kell. A keresetőségi jognak nem kritériuma a tag személye érintettsége. Közös tulajdonú üzletrész esetén annak tulajdonosai külön-külön nem, csak a közös képviselőjük útján gyakorolhatják perindítási jogukat.

³ LB. Pf.III.21.019/1991/3.

⁴ Dr. Gál Judit, Pálincásné Dr. Mika Ágnes: Társasági jogi perek. Budapest. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2007., 216.o.

⁵BDT2011. 2558. I. A közös tulajdonú üzletrész olyan speciális jogközösség, amelyre a dologi jellegű tulajdonközösség szabályait megfelelően kell alkalmazni. A Ptk.-nak a közös tulajdonra vonatkozó szabályai nem alkalmazhatóak a társaságra, illetve a többi tagra is kihatóan, hanem csupán a közös üzletrész tulajdonostársai belső jogviszonyában. II. A gazdasági társaság társasági szerződése a bíróság által nem módosítható. III. A taggyűlési határozat felülvizsgálatát jogszabálysértésre vagy a társasági szerződésbe ütközésre hivatkozva lehet kérni. A kisebbségi tulajdonos érdekséreleme nem ad jogszerű alapot taggyűlési határozat megtámadására.

Nem illeti meg a keresetindítás joga azt, aki a határozat meghozatalához szavazatával hozzájárult kivéve a tévedést, megtévesztést, jogellenes fenyegetés esetét.⁶

A bírói gyakorlat elfogadja a volt tag (részvényes), illetve a volt felügyelő bizottsági tag, vezető tisztségviselő perindítási jogát is.⁷ Az ilyen kívül álló személyek esetében indokolt a perlési jog elismeréséhez az érdekeltség fennállásának valószínűsítése.⁸

4. A per alperese és az alperes perbeli képviselője

A társasági határozat felülvizsgálata iránti pert a társaság ellen kell megindítani, akkor is, ha a támadott határozatot nem a legfőbb szerv, hanem a társaság valamelyik másik szerve hozta, mivel a társaság szervei nem rendelkeznek önálló jogalanyisággal. Az ilyen perekben az alperes mindig maga a társaság, azonban nincs akadálya annak, hogy a tagja beavatkozóként a perben részt vegyen (a megfelelő tényállás esetén).

A társaságot a tag által indított perben a törvényes képviselő, azaz vezető tisztségviselő jogosult képviselni, valamint az általa meghatalmazott személy járhat el.

Abban az esetben, ha a határozatot a jogi személy vezető tisztségviselője támadja meg, és a jogi személynek nincs más olyan vezető tisztségviselője, aki a jogi személy képviseletét elláthatná, a

⁶ Ptk. 3:36. § (2) bekezdés: Nem jogosult perindításra az, aki a határozat meghozatalához szavazatával hozzájárult, kivéve, ha tévedés, megtévesztés vagy jogellenes fenyegetés miatt szavazott a határozat mellett., BH.2003/165. szám eseti döntés: a taggyűlési határozat felülvizsgálata iránt keresetindítási jog nem illeti meg azt a tagot, aki a határozat meghozatalához szavazatával hozzájárult. A tagnak a keresetindítás joga, e alapvető szervezeti joga, ezzel a jogával csak az nem élhet, aki a határozat meghozatalához szavazatával hozzájárult. A törvény ebben az esetben is mentesíti a hátrányos jogkövetkezmények alól a tagot, tehát perindítási jogot biztosít neki, ha a határozat meghozatala során tévedésben volt, megtévesztették, vagy jogellenesen fenyegették. Ezeket a körülményeket azonban neki kell bizonyítania.

⁷ LB. Pf.III.21.019/1991/3. számú döntés: a Gt. szabályainak merev alkalmazása az adott helyzetben azt jelentené, hogy az igazgatóság - Rt. azon tagjai akiknek megbízatása megszűnt, el lennének zárva személyüket érintő jogsértő határozat megtámadásától. A felperes csak a határozat meghozatalakor került abba a helyzetbe, hogy a tiszteletdíj iránti igényét érvényesíteni tudja. Ezért e határozat bírósági felülvizsgálatát jogsértés címén annak ellenére jogosult kérni, hogy már nem tagja az igazgatóságnak.; BH2007. 417. A Kft. tagjának nem szűnik meg a keresetjogi joga, ha a taggyűlés által hozott határozat bírósági felülvizsgálatára irányuló keresete benyújtását követően üzletrészt átruházza.

⁸ A Debreceni Ítéltábla döntésében az alábbiakat mondta ki: A keresetlevél benyújtásakor még társasági tag perbeli legitimációja megmarad akkor is, ha a per folyamatban léte alatt a tagsági jogviszonya megszűnik. Kivülállóként azonban a hatályon kívül helyezést már csak akkor kérheti, ha igazolja az ahhoz fűződő jogi érdekét is.; BDT2008. 1840. A részvénytársaság által hozott határozatok felülvizsgálata iránti perindítási jog a tagi (részvényesi) mivelthoz, részvényesi jogviszonyhoz kapcsolódik, e jog valamennyi részvényest - részvényei fajtájától, névértékétől függetlenül - azonosan megilleti. A törvény e jogosítvány gyakorlását nem köti az egyéb részvényesi (szervezeti, vagyoni) jogok gyakorlásához előírt további feltételekhez. Tartalmilag hasonló döntéseket tartalmaznak a Legfelsőbb Bíróság LB-Gfv.X.30413/2007. számú határozata, Fővárosi Ítéltábla Gf.40.076/2006. számú határozata, valamint az EBH2006. 1529., BDT2013. 2845., BDT2011. 2414, BDT2003. 309. számú döntések.

perben a jogi személyt a felügyelőbizottság által kijelölt felügyelőbizottsági tag képviseli. Ha pedig a jogi személynek nincs felügyelőbizottsága, vagy a felügyelőbizottság valamennyi tagja felperesként perben áll, a bíróság a jogi személy perbeli képviselőjére ügygondnokot rendel ki.⁹

5. Az eljáró bíróság, a lerovandó illeték

A per elbírálására a 23. § (1) bekezdésének e) pontja alapján a törvényszék rendelkezik hatáskörrel. Az eljáró törvényszék illetékességét Pp. általános illetékességi szabályai szerint az alperes társaság székhelye határozza meg.¹⁰ Emellett a Ptk. 3:92. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a társasági jogi jogvitára a létesítő okiratban vagy a jogvitában érintett személyek megállapodásában választottbírói eljárás köthető ki.¹¹

Az eljárási illetéket is az általános szabályok szerint, a meg nem határozható pertárgyérték alapul vételével kell leróni. A költségmentességre vonatkozó szabályokat jelen eljárásban nem alkalmazhatóak tekintettel azok feltételeire¹², melyek jellegüknél fogva csak a természetes személyekre alkalmazhatók.¹³ Illetékfeljegyzési jog viszont a gazdálkodó szervezetek részére is engedélyezhető, melynek feltételeit a 2/1968. (I.24.) IM rendelet rögzíti.

A felülvizsgálati eljárást a Pp. vonatkozó általános szabályai szerint kell lefolytatni a Ptk.-ban és más jogszabályokban meghatározott eltérésekkel.

⁹ Ptk. 3:36. § (3) bekezdés

¹⁰Pp. 30. § (1) A jogi személyek elleni perekben az általános illetékességet a jogi személy és az annak képviselőjére hivatott szerv székhelye egyaránt megalapítja. Székhelynek - kétség esetében - az ügyintézés helyét kell tekinteni. Ha a jogi személy székhelye Budapesten van, működési köre azonban Pest megye területére terjed ki, a Pest megye területére illetékes bíróság jár el.

¹¹ A Ptk. 3:93. § (2) bekezdése szerint társasági jogi jogvitának minősül a) a gazdasági társaság és a tagja vagy volt tagja közti, a társasági jogviszonyból eredő jogvita, ideértve a társasági szervek által hozott határozatok bírósági felülvizsgálatának kezdeményezését; b) a tagok társasági jogviszonyával kapcsolatos, egymással szemben keletkezett jogvitája; és c) a gazdasági társaság és a vezető tisztségviselő vagy felügyelőbizottsági tag közötti, a vezető tisztségviselői vagy a felügyelőbizottsági tagsági jogviszonyból eredő jogvita.

¹² A költségmentesség engedélyezésének feltételrendszerét a Pp. 85. § (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet határozzák meg.

¹³BDT2011. 2475. Gazdálkodó szervezet számára a 2009. január 1. napja előtt indult eljárásokban sem engedélyezhető személyes költségmentesség.; BDT2016. 3610. Az állandó bírói gyakorlat szerint gazdálkodó szervezetnek költségmentesség nem engedélyezhető. Alapjogi sérelmet nem jelent az, hogy a magyar jogi szabályozás szerint a gazdálkodó szervezetek költségmentességben nem részesíthetők.

6. A perindítási határidők, a határidők jellege

A határozat hatályon kívül helyezése iránt attól az időponttól számított harminc napon belül lehet keresetet indítani a jogi személy ellen, amikor a jogosult a határozatról tudomást szerzett vagy a határozatról tudomást szerezhette volna. A határozat meghozatalától számított egyéves, jogvesztő határidő elteltével per nem indítható.¹⁴

A Ptk. fenntartja azt a rendszert, hogy a határozatok megtámadására kétféle határidőt szab a határozatok megtámadására: egy szubjektív, azaz a jogosult tudomásszerzésétől számított, rövidebb elévülési jellegű határidőt, amely azonban éppen szubjektív volta, illetve elévülési jellege miatt beláthatatlan ideig elhúzódhat, ezért beiktat a jogszabály a rendszerbe egy jogvesztő határidőt is.

A perindítás jogvesztő határidejét a Ptk. egy évben határozza meg, mivel a tudomásszerzéstől számított szubjektív határidő amúgy is akadályozza az indokolatlanul késedelmes megtámadásnak különösen azzal, hogy a szubjektív határidő nemcsak a tényleges tudomásszerzéssel veszi kezdetét, hanem akkor is, amikor a határozat megtámadására jogosult kellő gondosság és kellő körültekintés mellett tudomást szerezhette volna a megtámadható határozatról. Olyan esetekben viszont, amikor a jogosultnak tudomására sem jut, hogy a jogi személy határozatot hozott, nem helyénvaló a megtámadási jogot túlzottan rövid idő elteltével megvonni. A határidő számításánál irányadónak kell tekinteni a 4/2003. számú polgári jogegységi határozatot.

A határidők vonatkozásában a 4/2003. polgári jogegységi határozat kimondja, hogy a keresetlevél benyújtására a jogszabályban megállapított határidő számítására - amennyiben a jogszabály másként nem rendelkezik - a Pp. 105. § (4) bekezdésében foglaltak nem alkalmazhatók.¹⁵

A keresetlevél késedelmes benyújtása esetén, ha a keresetlevél előterjesztésére megállapított határidő - jogszabály kifejezett rendelkezése folytán - jogvesztő, vagy a mulasztás kimentésére előírt

¹⁴ Ptk. 36. § (1) bekezdés.

¹⁵ Pp. 105. § (4) A határidő elmulasztásának következményeit nem lehet alkalmazni, ha a bírósághoz intézett beadványt legkésőbb a határidő utolsó napján ajánlott küldeményként postára adták.

igazolással a fél nem él (Pp. 107-110. §) illetőleg az alaptalan, a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül hivatalból el kell utasítani, ennek elmaradása esetén a pert meg kell szüntetni.

Abban az esetben, ha a keresetlevél késedelmes benyújtása nem vezet jogvesztésre és a jogszabály a mulasztás orvoslására nem ír elő igazolást, a mulasztás jogkövetkezményéről az ellenérdekű fél elévülési kifogása alapján az ügy érdemében hozott ítéletben kell dönten. A 30 napos perindítási határidő tehát elévülési jellegű, elmulasztása nem szolgálhat alapul a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításához. Ilyen esetben a bíróság az alperes elévülési kifogása alapján ítélettel utasítja el a keresetet.

A BDT2014. 3085. kimondja, hogy a gazdasági társaság szerve által hozott határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben a kereset előterjesztésére nyitva álló 30 napos igényérvényesítési határidő alatt megjelölt okok képezhetik a vizsgálat tárgyát; a határidő letelte után megjelölt további jogsérelmek érdemben nem vizsgálhatók.

A Kúria, Legfelsőbb Bíróság több határozatában is kimondta, hogy a jelen eljárásban a határidő anyagi jogi határidő, a határidő utolsó napján minden körülmények között lejár. A határidő lejártának szempontjából tehát a postára adás időpontja nem értékelhető, hanem a keresetlevél bírósághoz való érkezés időpontját kell figyelembe venni, a keresetlevélnek perindításra nyitva álló határidő utolsó napján meg kell érkeznie az eljáró bírósághoz.¹⁶ A bíróságnak elsődlegesen azt kell tehát vizsgálnia, hogy a társasági határozat hatályon kívül helyezése iránti keresetlevél határidőben érkezett-e a bírósághoz, azaz, hogy a keresetindításra a jogszabályban meghatározott határidőben került-e sor.

¹⁶ BDT2005. 1185. I. A taggyűlési határozat megtámadására nyitva álló harmincnapos határidő szubjektív, elévülési jellegű határidő. Az anyagi jogi határidő számítására nem a Pp., hanem a Ptké. határidőkre vonatkozó rendelkezései az irányadóak.; BH2014. 84. A társasági határozat végrehajtásának perbíróság általi felfüggesztése esetén a felfüggesztés elrendelésétől annak megváltoztatásáig a határozat által kiváltott joghatás a felfüggesztés tartama alatt nem érvényesül, az adott társasági határozat joghatás kiváltására nem alkalmas.; BH2006. 407. Taggyűlési határozat hatályon kívül helyezése iránti keresetlevél benyújtásakor a bíróságnak elsődlegesen azt kell vizsgálnia, hogy a jogszabályban előírt határidőben került-e sor a keresetindításra. A határidő elmulasztása esetén a felperes igényérvényesítési jogosultságának vizsgálatára, a kereset érdemben való elbírálására nincs törvényes lehetőség.

7. A perindítás halasztó hatályának hiánya

A határozat hatályon kívül helyezése iránti per megindításának a határozat végrehajtására halasztó hatálya nincs. A bíróság indokolt esetben a felperes kérelmére a határozat végrehajtását felfüggesztheti.¹⁷ A felfüggesztést elrendelő végzés ellen nincs helye fellebbezésnek. A perben bírósági meghagyás nem bocsátható ki.¹⁸

A társaság által hozott határozatot a társaság működésére nézve mindaddig irányadónak kell tekinteni, amíg végrehajtását a perbíróság fel nem függeszti.¹⁹ Abban az esetben azonban, ha a perben támadott társasági határozat végrehajtását a bíróság felfüggeszti, e határozat nyomban hatályosul. Az ilyen határozatot a társaság működése szempontjából nem létezőnek kell tekinteni, ahhoz joghatások nem fűződhetnek.²⁰

A határozat végrehajtását felfüggesztő végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

A keresetindításnak a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, azonban a bíróság a határozat végrehajtását felfüggesztheti. A határozat végrehajtásának felfüggesztése a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. A bíróság felfüggesztésről az eset összes körülményeire tekintettel határoz. Ennek során vizsgálnia kell e jogintézmény célját és preventív jellegét. Erre tekintettel a határozat végrehajtásának felfüggesztésére akkor kerül sor, ha magából a keresetből valószínűnek látszik az eredményes megtámadás, és a határozat alkalmazása, vagy arra további jogok telepítése nagyobb hátrányt jelent a társaságnak, mint annak mellőzése. Ez ellen a végzés ellen önálló fellebbezésnek nincs helye, de a bíróság azt utóbb maga is megváltoztathatja.²¹

¹⁷ Ha a támadott határozat tartalmát tekintve cégjegyzéki adatot érint vagy azzal összefüggésben a társaságnak változásbejegyzési kötelezettsége van, a perbíróság haladéktalanul értesíti a nyilvántartó cégbíróságot, a perindításról, az eljárás eredményéről és a határozat felfüggesztéséről. A Ctv. 26. § (1) bekezdés h) pont előírja, hogy a cégformákra irányadó törvényekben szabályozott, a cég által hozott határozatok bírósági felülvizsgálata iránti perindítást és a per befejezését cégbíróság a perbíróság értesítése alapján hivatalból jegyzi be.

¹⁸ Ptk. 3:36. § (4) bekezdése

¹⁹ Dr. Gál Judit, Pálkásné Dr. Mika Ágnes: i.m. 225.o.

²⁰ Dr. Gyöngyösiné Dr. Antók Éva: Társasági határozatok megtámadása c. előadás anyaga. 8. o.

²¹ Dr. Gál Judit, Pálkásné Dr. Mika Ágnes: i.m. 226.o., Dr. Gyöngyösiné Dr. Antók Éva: i.m. 8. o., Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.384/2004/3.

8. A bizonyítási eljárás

A Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el. Mindezek alapján a felperes érdeke, hogy a bíróság az általa támadott határozatot helyezze hatályon kívül, így a felperest terheli annak bizonyítása, hogy az általa támadott társasági határozat a törvénysértő, jogszabálysértő, illetve létesítő okiratba ütközik. Ezzel szemben az alperest terheli annak a bizonyítása, hogy a határozat meghozatalára a Ptk., illetve a jogszabályok, létesítő okirat kötelező előírásainak megfelelően került sor. Azaz az alperes feladata a határozat szabályszerűségének az igazolása.²²

9. A perben hozott határozatok

A bíróság által hozható határozat nem terjedhet ki a társaság határozatának bíróság általi megváltoztatására, azonban arra szükség lehet, hogy a bíróság elrendelje a jogi személy megfelelő szervének újabb határozathozatalát, ezért ezt a lehetőséget a törvény megadja a bíróságnak. Ennek tükrében a bíróság az ilyen perekben az alábbi határozatokat hozhatja.

Abban az esetben, ha a kereset elkésett, azt a bíróság a Pp. 130. § (1) bekezdés h) pontja alapján idézés kibocsátása nélkül elutasítja. Amennyiben az eljárás során később derül ki a kereset elkésettsége, akkor a bíróság a Pp. 157. § a) pontja alapján megszünteti a pert.

Amennyiben bíróság a bizonyítási eljárást követően a bizonyítékok mérlegelésével a keresetet alaptalannak találja, azt ítélettel elutasítja. Ha megállapítható, hogy a kereset alapos a bíróság a jogsértő határozatot hatályon kívül helyezi. Ha tehát a perbíróság megállapítja, hogy a támadott határozat jogszabálysértő, csak a határozat hatályon kívül helyezéséről határozhat, ebben a kérdésben nincs mérlegelési jogköre. Itt kell visszautalni az eljárás céljánál megfogalmazottakra, a bíróság e körben nem vizsgálhatja felül a társaság határozatait gazdaságossági, célszerűségi

²²Az alperest terhelő bizonyítási kötelezettségről szól például a Legfelsőbb Bíróság Gfv.II.31.246/2001/6. számú ítélete.

szempontból és nem mérlegelheti a döntéshozatalban összeütköző érdekeket sem, csak azt ellenőrizheti, hogy a határozat nem jogsértő-e. Amennyiben a bíróság határozatával hatályon kívül helyezi a társaság határozatát, szükség esetén új határozat hozatalát rendeli el.²³

Abban az esetben, ha a jogszabálysértés vagy a létesítő okiratba ütközés nem jelentős és nem veszélyezteti a jogi személy jogszerű működését, a bíróság a jogsértés tényét állapítja meg.²⁴ A Ptk. ezen rendelkezése újdonság a 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) szabályaihoz képest. A Ptk. szerint csekély mértékű jogsértés esetén, ha a határozat jogsértő jellege nem veszélyezteti a jogi személy jogszerű működését, a bíróságnak lehetősége van arra, hogy csak megállapítsa a jogsértés megtörténtét, de ugyanakkor mellőzi a határozat hatályon kívül helyezését. Ez lehetővé teszi a rugalmasabb jogalkalmazást, mivel a bíróság kevésbé avatkozik be a társaság ügyeibe, ugyanakkor mégis kifejezi a jogsértés miatti rosszallást.²⁵

A bíróság által hozható határozat továbbra sem terjedhet ki a jogi személy határozatának bíróság általi megváltoztatására, azonban arra szükség lehet, hogy a bíróság elrendelje a jogi személy megfelelő szervének újabb határozathozatalát, ezért ezt a lehetőséget a törvény megadja a bíróságnak.

10. A bíróság határozatának személyi hatálya

A társasági határozat hatályon kívül helyezése az egész társaságra nézve irányadó. A jogi személy határozatának megtámadása iránti perben hozott ítélet személyi hatályát a törvény csak akkor terjeszti ki a perben nem álló más megtámadásra jogosultra, ha a bíróság a határozatot hatályon kívül helyezte. Bárkinek a kérelmére történt is ez, a határozat nem hatályosulhat másokkal szemben sem. Nem lehetséges az, hogy egy határozat csak bizonyos relációkban fejtse ki hatását, míg más személyek vonatkozásában nincs kötelező ereje.

²³ Ptk. 3:37. § (1) bekezdése: Ha a határozat jogszabályt sért vagy a létesítő okiratba ütközik, a bíróság a határozatot hatályon kívül helyezi és szükség esetén új határozat meghozatalát rendeli el.

²⁴ Ptk. 3:37 § (3) bekezdés.

²⁵ Dr. Gyöngyösiné Dr. Antók Éva: i.m. 9. o.

Indokolatlan azonban a személyi hatály kiterjesztése abban az esetben, ha a bíróság a felperes keresetét elutasítja. Az azonban, hogy a felperes által felhozott okok alapján a bíróság nem találta jogsértőnek a jogi személy határozatát, még nem jelenti azt, hogy egy másik okra hivatkozással ne lehetne elérni a hatályon kívül helyezést.

Ha pedig a pert valamely tag indította meg, a határozat természetesen a többi tagra is irányadó lesz, azaz nemcsak a pert indító tagra, hanem valamennyi tagra kihatónak kell tekinteni, akkor is, ha nem álltak perben.

11. A társasági határozat bírósági felülvizsgálata és a tag kizárása iránti per viszonya

A tag kizárása iránti kereset más keresettel nem kapcsolható össze²⁶, így kizárási perben határozat felülvizsgálata iránti igény nem érvényesíthető. A Ctv. 71/A. § (7) bekezdése ugyanakkor azt is kimondja, hogy kizárási perindítást elhatározó társasági határozat bírósági felülvizsgálata iránt külön per nem indítható, annak jogsértő voltára és olyan okokra, amelyek a legfőbb szerv határozatának felülvizsgálata iránti pert megalapozhatnák a kizárási perben a tag, mint alperes hivatkozhat. A kizárási perindítást elhatározó társasági határozat jogsértő voltára tehát kizárólag a kizárandó tag, mint alperes és csak kifogásként hivatkozhat. Más személy a tag kizárása iránt indított perben a határozat jogsértő voltát nem sérelmezheti és a kizárást elhatározó társaság határozatot felülvizsgálati keresettel akkor sem támadhatja senki, ha a társaság a kizárási pert mégsem indítja meg, vagy a perindítás jogvesztő határidejét elkési.²⁷

A gazdasági társaság határozata esetében a bírósági gyakorlat szerint gazdasági társaságokra vonatkozó speciális szabályok kizárják a Ptk. semmisségre vonatkozó általános szabályainak alkalmazását. A társasági határozat jogszerűségi felülvizsgálatára és a jogsértés fennállása esetén jogkövetkezményeként a határozat hatályon kívül helyezésére csakis a társasági határozat felülvizsgálata iránt indított perben, illetve az ott előterjesztett kereseti kérelem alapján van jogszabályi lehetőség. Tag kizárás iránti perindítást elhatározó társasági határozat jogszerűségét,

²⁶A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 71/A. § (1) bekezdés.

²⁷ Dr. Gál Judit, Pálincásné Dr. Mika Ágnes: i.m. 231-232.o., Dr. Gyöngyösiné Dr. Antók Éva: i.m. 9. o.

szabályszerűségét pedig a bíróság csak a kizárási perben és kizárólag csak abban az esetben vizsgálhatja, ha arra az alperes hivatkozik. A fent írtak alapján tehát sem a társasági határozatok, sem pedig a kizárási per megindításáról döntő határozat jogszerűségének hivatalból történő vizsgálatára nincs jogszabályi lehetőség.

Felhasznált irodalmak jegyzéke:

- A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény
- A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
- Bánki-Horváth Mária, Bodor Mária Zsuzsanna, Gál Judit, Koday Zsuzsanna, Rózsa Éva, Vezekényi Ursula: Nagykomentár a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvényhez
- Dr. Gál Judit, Pálincásné Dr. Mika Ágnes: Társasági jogi perek. Budapest. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2007.
- Dr. Gyöngyösiné Dr. Antók Éva: Társasági határozatok megtámadása c. előadás anyaga.
- BDT2003. 309.
- BDT2005. 1185.
- BDT2008. 1840
- BDT2011. 2414.
- BDT2011. 2475.
- BDT2011. 2558.
- BDT2013. 2845.
- BDT2014. 3085.
- BDT2016. 3610.
- BH.2003/165.
- BH2006. 407.
- BH2007. 417.
- BH2014. 84.
- EBH2006. 1529.
- Fővárosi Ítéletábla Gf.40.076/2006. számú határozata
- Heves Megyei Bíróság Gf.10-01-040.005/5. számú határozata

- LB. Pf.III.21.019/1991/3. számú határozata
- Legfelsőbb Bíróság Gfv.II.31.246/2001/6. számú határozata
- Legfelsőbb Bíróság LB-Gfv.X.30413/2007. számú határozata
- 4/2003 polgári jogegységi határozat